

طالبان، پاکستان، او طبقاتي مبارزه

مقدمه:

نيويارک ټايمز ورځپاڼي د اپريل پر ۱۷ د پاکستان د روان سياسي او امنيتي بحران په باب يو تحليلي رپورټ خپور کړ. د رپوټ اصلي ټکی دا دی چې په پاکستان کې مذهبي گروپونه د سياسي حاکميت د نيولو لپاره له طبقاتي تضادونو او اختلافاتو څخه گټه اخلي. طالبان او ملایان د بي مخکو بزگرانو او بېکاره ځوانونو له بي پايانه او ډکې سرچينې څخه لښکري جوړوي. د هغو فيوډالانو او خانانو جايدادونه ضبط او وېشي چې يا دايمي غير حاضر دي او يا دمگړی د طالبانو له داره په ښارونو او خارج کې اوسېږي. بايد ووايم چې رپوټ نه يوازې د پاکستان حالات بيانوي بلکې څه نا څه د افغانستان شرايط هم بيانوي. دا هغه لړۍ ده چې قريب ديرش کاله پخوا په افغانستان کې پيل سوه او په نتيجه کې افغان فيوډاله طبقه کاملاً سټه، کمزورې، او څو څو ځله بدله را بدله سوه. رپوټ ځکه تر ډېره حده بشپړ ژباړل سوی دی چې په سيمه کې روانو خطرناکو پېښو او تحولاتو ته له يو بل اړخه او پرسپکټيف څخه گوروي.

متن:

پاکستاني مامورين او مبصرين وايي طالبان په هېواد کې دخپل نفوذ او قدرت د خورولو لپاره په کليوالي ټولنه کې د محدودو حاکمو فيوډالانو پر خلاف د بي مخکو بزگرانو لښکري منظموي.

همدې ستراتيژۍ طالبان په سوات کې قدرت ته ورسول، او په سوات کې د حکومت همدې شاتگ ټول پاکستان له خطر سره مخامخ کړی دی په تېره بيا پنجاب چې د پاکستان زړه دی او نن سبا مذهبي افراطيانو خپل منزل مقصود ټاکلی دی.

د عيني شاهدانو په قول، په سوات کې طالبانو د سيمي محدود فيوډالان چې پخوا يې سياسي قدرت لاره تېښتې ته اړ ايستلي دي. مبصرين او سيموال وايي طالبانو د همدې هدف د لاسته راوړلو په غرض بي مخکې بزگران او بېکاره ځوانان مسلح او پخپل ضربتي نظامي مټ بدل کړيدي.

همدې ستراتيژۍ طالبان پدې توانولي دي چې پخپلو سيمو کې بېکاره او قهرېدلي عام ولس ته د اقتصادي لوټ او تالان څخه منظمه او برابره برخه ورکړي. په مقابل کې، د سيمي اوسېدونکي چمتو دي چې د امنيت او څه پاک حکومت په بدل کې د طالبانو سخت شريعت، ترور، او ډار وزغمي.

يو پاکستاني مامور وايي، " په سوات کې خونړي انقلاب وسو. که چيرې همدا انقلاب د پاکستان زړه پنجاب ته ورسېږي، ماته نوره يوه جېرانونکې خبره نده."

د طالبانو همدا قابليت چې په پاکستان کې د طبقاتي تضادونو او اختلافاتو څخه گټه اخلي، دا بېره را پورته کړي ده چې ښايي طالبان او ورته مذهبي ډلې به همدا طبقاتي وسله د پاکستان په نورو سيمو کې هم پلي او عملي کاندې ځکه پاکستان اوس هم تر ډېره حده يو فيوډالي ملک دی.

سياسي ماهران وايي، د هند بر عکس، پاکستان له استقلال څخه را وروسته بيا هم د يوې محدودې فيوډالي او شتمني طبقې په منگلو کې را ايسار پاتې سو. تر همدې شېبې پورې، د پاکستان همدې واکمن فيوډال حاکميت د هېواد بېشماره غريب کارگران، بزگران، او نيستمن خلک مطيع او کاره ساتلي دي. مختلفو پاکستاني حکومتونو د مخکو د اصلاحاتو له اصلي دندې څخه اوږه خالي کړې ده، حتی عامه خلکو ته يې مقدماتي بشري، صحي، او د ښوونې او روزني خدمات هم ندي برابر کړي. د پاکستان غريب او نيستمن کليوالي خلک د خلاصون او پرمختگ لپاره هيڅ هيله نلري.

سياسي تحليلگران او ماهران خبرداري ور کوي او وايي کېدای سي چې د سوات تجربه په پنجاب کې په اساني سره عملي سي. په پنجاب کې همدا اوس مذهبي افراطيان مخ په وړاندې حرکت کوي. پنجاب د سوات او نورو قبائلي سيمو په شان ورته اجتماعي او سياسي بدلون ته چمتو دی.

پاکستان الاصله امریکایي وکیل او د جمهورریس اوباما پخوانی همصنفي، محبوب محمود، وايي، "د پاکستان خلک په سیکالوژیکي او ذهني لحاظ یوه انقلاب ته چمتو دي. سني افراطیت د پاکستان له تاریخي او طبقاتي تضادونو او درزونو څخه سوه استفاده کوي. افراطیان پر موسیقي او مکتبونو باندې د بندیزونو تر څنګ، د اسلامي عدالت، موثر حکومت، اقتصادي مساوات، او برابر وېش ژمنه هم کوي."

سیاسي مبصرین وايي په سوات کې د طالبانو ستراتیژي د تېرو پنځو کالو په ترڅ کې عملي او تجربه سوه. په سوات کې، قریب یو نیم میلیون خلک ژوند کوي او د یوې شتمني او حاصلخیزې مځکې تر څنګ، د چارتراشو تجارت او د قیمتي کانو کانونه هم لري.

اوسنی مذهبي بغاوت دوه کاله پخوا هغه وخت لا زور واخیست چې د قبایلي سیمو څخه ځینې پخواني باتجربه جنگیالي او د القاعدې ترورستان د سوات مذهبي بنوربنيانو سره لاس یو کړ او د پاکستان پوځ یې له یوه نظامي بن بست سره مخامخ کړ.

پاکستانی پروفیسور، خادم حسین، وايي طالبانو سمدستي په سیمه کې د سیاسي قدرت مرکزونه په نښه کړل. هغوی زمینداران او منتخب مشران چې زیاتره یو کسان وه پرله پسې ترور کړل. په عین زمان کې، طالبانو د هغو بې مځکو بزگرانو ملاتړ تر لاسه کړ چې خپلو خانانو، رشوتخورو قاضیانو، او لټو مامورینو ته یې زړه ډک او خوړین وو. په ۲۰۰۴ کې، مولانا فضل الله د خپل مذهبي پروپاګند د خوړولو په مقصد یوه راډیو پرانیسته. مولانا فضل الله د عامه خلکو په ژبه تبلیغات پیل کړل. هغه د مېړو، پسونو، غوا، شیدو، او وښو ژوندي مثالونه ورکول. په ۲۰۰۶ کې، مولانا فضل الله پدې وتوانېد چې د سیمې بې مځکې بزگرانو او بېکاره ځوانانو څخه یوه وره مسلح ډله منظمه کړي. په لمړي وختونو کې، پر فیوډالانو او زمیندارانو باندې فشار اچول کېده چې خپل زامن له عصري او انگریزي ژبې مکتبونو څخه را وباسي. پر ځینو خانانو باندې فشار وو چې د طالبانو سره نقدي مرستې وکړي.

په ۲۰۰۷ کې، د سوات لوی خان او فیوډال شجاعت علي خان او د هغه وروڼه او زوی چې د سوات ښاروال هم وو، د طالبانو هدف وګرځېدل. شجاعت علي خان لندن ته ولاړ. ورور او زوی یې په اسلام اباد کې پټ دي.

لږ نه پس، طالبانو د ۴۳ نورو مخورو کسانو لست خپور کړ، او هغوی ته یې امر کړی وو چې د طالبانو محکمو ته حاضر سي او کني و وژل سي. د طالبانو په تور لست کې شامل فیوډال، محمد شیر خان چې د پپیل پارټي غړی هم دی، وايي، "کله چې تاسو پدې پوهه سئ چې هغوی تاسو حتما وژنئ او په دار مو ځړوئ، څرنگه به بیا تاسو هلته د ورتګ جرات وکړئ؟ په لست کې زما نوم ماته دا وايي چې بیا سوات ته مه ځه" ښاغلی محمد شیر خان همدا اوس په پنجاب کې د طالبانو له ډاره پټ ژوند کوي.

په پاکستان کې هر چیري چې یو فیوډال تښتېدلی دی، هلته بزگران د مځکې خاوندان سویدي. په ځینو ځایونو کې، بزگرانو ته اجازه ورکړه سوي ده چې باغونه او ونې پرې کړي او بوتې یې خرڅ کړي. په ځینو ځایونو کې، بزگرانو ته امر سوی دی چې د غیرحاضرو خانانو پر ځای طالبانو ته د مځکې حصول ورکړه سي. د طالبانو د کنټرول لاندې سیمو کې د زمرودو دوه کانه خلاص سویدي، او د دغو کانونو له دریو برخو څخه یوه برخه عاید افراطیانو اخلي.

د سوات په مرکز منګوره کې ولایتي مامورین مجبوره دي چې د طالبانو په شان پر مځکه کښېني او عموماً یې شاوخوا رېږور او مسلح مذهبي افراطیان را څرخېدلي ناست وي. د سوات په ډېرو منطقو کې، طالبانو امر کړی دی چې له هرې کورنۍ څخه باید یو ځوان د طالبانو په صفوفو کې خدمت وکړي. د اکثرو غیر حاضرو خانانو او فیوډالانو مځکې غضب سوي دي، او یا یې حصول او پیسې د خاوندانو پر ځای د سیمې طالبانو ته ورکړه کېږي.

پای